

دانشگاه علوم پزشکی و
خدمات بهداشتی درمانی استان اردبیل

پایان نامه
جهت دریافت درجه دکتری پزشکی

تحت عنوان:

**بررسی شیوع ریسک فاکتورهای
آترواسکلروز در بیماران ایسکمی قلبی**

استاد راهنما: دکتر حسین دوستکامی

نگارش: ناصر حاجوی

سال تحصیلی: ۷۸-۷۹

شماره پایان نامه: ۰۲۰

اتَّقُوا اللَّهَ يُعَلِّمَكُمُ اللَّهُ

حضرت امیر مؤمنان فرمودند:

مَنْ تَطَبَّبَ فَلْيَتَّقِ اللَّهَ وَلْيَنْصَحْ وَلْيَجْتَهِدْ

هر کس طبابت کند باید تقوی خدا پیشه کند و بیماران خود را پسند و
اندرز دهد و تلاش و کوشش نماید

سپاس بیگران خدائی را که نامش دواست و ذکرش شفا و
درود و صلوات بر حضرت محمد صلی الله علیه و اله که طبیب
حاذق خلقت است و سلام و صلوات بر خاندان پاک او که
جملگی دم عیسوی دارند و وسیله درمان آلام بی درمان
عالم وجود هستند

تقدیم به پیشگاه مبارک:

عصارهٔ خلقت،

مادر نبی، زوجة ولی، ام الحسین،

سیدهٔ نساء عالمین

«حضرت فاطمه زهرا (س)»

به این امید که پایان نامهٔ زندگی را خدمت ایشان تقدیم کنیم

با تقدیر و تشکر:

از همه اساتید و معلمانی که چونان شمع وجود بشریت را نورانی
می‌کنند به ویژه از محضر استاد معظم جناب آقای دکتر حسین دوستکامی
که از هیچ راهنمایی و آموزشی دریغ نکردند

و با تقدیر و سپاس:

از خانواده دوست و عزیزم محمود میرزانمندی به ویژه مادر بزرگوارش و
با آرزوی علو درجات برای شهدای میادین جهاد اکبر و اصغر: شهید دکتر
منصور و مهندس احمد میرزانمندی

با تقدیر و سپاس:

از همه پدران و مادرانی که چونان قلبی برای فرزندان خویش می‌تپند و
به ویژه از پدر زحمتکش و مادر دلسوزم که همواره به پشتیبانی آنها
حرکت کردم و به دعای خیر آنها ترقی یافتم

*****

و با تقدیر و سپاس:

از برادران و خواهران عزیزم به ویژه برادران بزرگوارم صادق و قادر که
همواره با آغوشی باز و سینه‌ای گشاده پذیرای مشکلات بودند

با تقدیر و سپاس :

از خانواده همسر به ویژه پدرزن و مادر زن عزیزم که همواره مشوق من بودند

*****

و تقدیر و سپاس ویژه :

از همسر هاله که بهترین هستند و امر و یرایش و تهیه جداول و آمار
پایان نامه را بی هیچ چشمداشتی انجام دادند

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	خلاصه پایان نامه
۲	مقدمه و شرح موضوع
۳	متدکار و انتخاب بیماران
۵	بررسی آماری
۶	شیوع ریسک فاکتورهای بدون در نظر گرفتن جنس
۸	شیوع ریسک فاکتورها در مردان
۱۰	شیوع ریسک فاکتورها در زنان
۱۲	شیوع فشار خون بالا بر حسب جنس و سن
۱۵	شیوع سیگار کشیدن بر حسب جنس و سن
۱۸	شیوع کلسترول بالا بر حسب جنس و سن
۲۱	شیوع دیابت بر حسب جنس و سن
۲۴	توزیع سنی بیماران
۲۶	نتیجه و بحث
۲۸	رفرانس ها

خلاصه پایان نامه

اهداف در این مطالعه خواسته‌ایم تا شیوع ۴ ریسک فاکتور عمده آترواسکروزیس را در بیمارانی که تحت عنوان بیماری ایسکمی قلبی (IHD): در بیمارستان بوعلی اردبیل بستری شدند را مشخص سازیم و بدین ترتیب با اطلاعاتی که از این مطالعه بدست می‌آوریم به معایب و مزایا و نقاط ضعف و قوت سیستم‌های پیشگیری و همچنین ارزش پیشگیری از شیوع این ریسک فاکتورها که منجر به پیشگیری از بیماریهای ایسکمیک قلب نیز خواهد شد مشخص سازیم.

- چهار ریسک فاکتور مورد مطالعه عبارتند از فشار خون بالا - دیابت -

هیپرکلسترولمی - سیگاری بودن

- متد: هر بیماری که از روی علائم بالینی و تغییرات ECG با تشخیص بیماری ایسکمی قلبی در بیمارستان بستری می‌شد بعنوان یک case انتخاب می‌شد و این مطالعه تا تکمیل شدن یکصد مورد ادامه یافت بعد از تمام شدن تعداد بیماران مورد نیاز شیوع ۴ ریسک فاکتور بالا در آنها اندازه‌گیری شده و در سنین و جنس‌های مختلف نتیجه آن استنتاج گردید.

- نتایج: در مطالعات انجام گرفته بدون در نظر گرفتن جنس، فشار خون بالا

شایعترین ریسک فاکتور بود و ۴۷٪ بیماران دارای فشار خون بالا بودند و دیابت کمتری شیوع را داشت (حدود ۲۰٪ بیماران) و ۱۶٪ بیماران هیچ‌گونه ریسک فاکتوری نداشتند. در همراهی ریسک فاکتورها فشار خون بالا و سیگاری بودن بالاترین حد را داشتند (حدود ۱۶٪ بیماران) در میان مردان ۵۴٪ بیماران سیگاری بودند و در مردان شایعترین ریسک فاکتور کشیدن سیگار بود ولی و زنان شایعترین ریسک فاکتور فشار خون بالا بود (حدود ۶۱٪ بیماران زن) هم در میان مردان و هم زنان به طور مجزا دیابت

کمترین شیوع را داشت در مجموع ترتیب شیوع ریسک فاکتورهای شایع بدین ترتیب بود

۱- فشار خون بالا

۲- سیگاری بودن

۳- کلسترول بالا

۴- دیابت

مقدمه و شرح موضوع

بیماریهای ایسکمیک قلب و حوادث قلبی ناشی از آن شایعترین علت مرگ و میر می باشد. شایعترین علت بیماریهای ایسکمیک قلب نیز اترواسکلروز یا تصلب شرایین کرونر می باشد. آترواسکلروز یک روند بطئی دارد اما مطالعات اپیدمیولوژیک ثابت کرده اند که وجود عواملی این روند را تسریع می کند و در واقع ارتباط مستقیم ما بین بسیاری از عوامل که از آنها بعنوان عوامل خطر یا ریسک فاکتور نام برده می شود و پیشرفت اترواسکلروزیس ثابت شده است و اصلاح این عوامل باعث بهبود عملکرد اندوتلیال عروق کرونر شده و از پیشرفت اترواسکلروزیس و از تخریب و ترومبوزه شدن پلاکهای آترومی جلوگیری کرد. و در واقع می توان با پیشگیری از آترواسکلروزیس از میزان بیماریهای ایسکمیک قلب و به طبع آن از مرگ و میر حاصل از آن کاست.

تشخیص و درمان ریسک فاکتورها، اساسی ترین اقدام در جلوگیری از بیماریهای ایسکمیک قلب می باشد و همچنین در افراد دارای بیماری ایسکمیک مزمن از عود آن و حاد شدن علائم آن جلوگیری می کند. ریسک فاکتورهای آترواسکلروزیس به ۲ نوع قابل اصلاح و غیر قابل اصلاح تقسیم می شوند و در مجموع هر قدر وجود این